

Citulus.cclvii

Christ⁹ bit hoīem a p̄tate diaboli. ⁊ hoc p̄ verā iūsticiā. **E**t sic vincet diabolū p̄ iūsticiā ve/ vicidia ram. et iūstū est q̄diabolus sit captiuus bolū p̄ eius ppter iniuriā ⁊ iūsticiā quā sibi se/ iūsticiā cit. **E**t sic hō ach̄siuit p̄ iūsticiā potestate et dominū supra diabolū. **E**t sicut dia/ bolus vicit p̄mū hoīem p̄ deceptiōem et falsam p̄missionē ⁊ subiugauit enz sibi. ita hō vicit diabolū p̄ iūsticiā ⁊ captiuauit. **E**t q̄ ille hō erit deus et fili⁹ dei. ido nō faciet diabolo iūsticiā. sed faciet hu/ manitati de diabolo verā iūsticiā. **E**t ido p̄m veram iūsticiā diabolus erit sub pedi bus istius hoīis: ⁊ ip̄e tenebit ip̄m iūstissi me captiuatum. **E**cce qualiter poterit fie ri vera liberatio hoīm p̄ mortē illius qui erit simul deus et homo: et a diabolo et a peccato seu iniuria et offensa dei ⁊ a pera infinita. **S**ic mors istius homis vincet diabolū et omnē culpā et peccatū. **E**t si/ cuit diabolus decipiendo hoīem subiuga uit eum sibi. ita decipiendo sc̄ip̄m quā in uadet ⁊ occidet istū hoīem: captiuabis ⁊ li gabis ab isto hoīe cum adiutorio diuinū/ tatis p̄ iūsticiā. **E**t sicut d̄mus homo fuit sub potestate diaboli ppter inobedienti/ am quā fregit: et fuit ī ira dei: ⁊ separatus a cōsortio et amicicia dei. ita et p̄ obedien/ tiā istius homis q̄ erit maior p̄mo ho/ mine: quā seruabit vsq̄ ad mortē inclusi/ ue. sc̄z tenēdo veritatē dei et iūsticiā ad quā obligat oīs hō: ⁊ quā de⁹ rult et exi/ git ab omī hoīe. homo erit dign⁹ libera/ ri tam a p̄tate diaboli q̄ ab ira dei. ⁊ resti/ tui ad amiciciā dei. q̄ obediētia cōputa/ bitur p̄ inobedientiā. **S**icut enī inobediē/ ntia facra ē p̄ hoīem. ita obediētia eriam facra est p̄ hoīem. et maxime q̄ ista obe/ diētia in infinitū supabit illam. q̄ erit facta cū difficultate sc̄z mortis. ⁊ p̄ maio/ rem sc̄z hoīem et filium dei. **E**t ita magis erit acceptabilis deitati obediētia volun/ taria istius homis q̄ fuerat displicibilis inobedientia p̄mi homis. ⁊ maior erit ho/ noratio istius homis: q̄ fuerat in hono/ ratio primi homis. **E**t sic toraliter anni/ hilatur ⁊ destruet iniuria ⁊ offensa primi hominis: et a tota natura humana.

¶ Qualiter mors istius hominis que est necessaria p̄ satisfactionem omnīū hominū

p̄malet et magis ponderet q̄ numerus et magnitudo omnīū peccatorū ⁊ offensi/ rum omnīū hominū.

Citulus.cclvii.

Quonā aut̄ iam declaratū est q̄ mors illi⁹ hoīis erit satisfactio ⁊ preciū p̄ p̄cō hoīis ⁊ toti⁹ huma/ ne nature: et p̄ culpis offensis et iniuriis hoīm. **E**t cū iam declaratū sit q̄ quodlibet peccatu seu offensa p̄tra deū ascendit in infinitū: et q̄ habeat q̄ndā infinitatē, et oportet q̄ fin̄ mensurā peccati ⁊ offen/ se fiat satisfactio. ⁊ cū p̄ vno p̄cō infinite culpe: infiniti mundi pleni creaturis non possent satisfacere. ⁊ ideo cū peccata sine iniuriis sint sine numero cōtra deū: et posse sint esse et multiplicari in infinitū ⁊ cresce re. videamus quō mors istius homis qui erit de⁹ et homo: q̄ erit necessari⁹ p̄ satis/ factio: erit sufficiens satisfactio et suffi/ ciens preciū p̄ oībus peccat̄ oīm homi/ nū. et videam⁹ etiā q̄liter plus ponderet mors ista q̄ numer⁹ et magnitudo oīm p̄cōp̄. Ideo ad h̄ cognoscēdū optet pon/ derare vitā illius hoīis q̄ntū valebit ⁊ q̄nti valoris et q̄nti prech̄ erit. **V**ñ humani/ tas illi⁹ hoīis plns valebit in p̄ciositate et **Vita** excellētia: in nobilitate ⁊ bonitate ⁊ in di/ sp̄ti fuit gniitate q̄ oīs hoīes q̄ fuerūt: sunt ⁊ erūt p̄ciosior ⁊ q̄ p̄n̄t esse ⁊ q̄ om̄es creature. q̄ hō iste oīs hoīis erit deificat⁹. ⁊ sua humanitas erit vna munib⁹ deitati in vna p̄sona. **E**t id ppter istā vni/ onē, ppter istud m̄r̄moniū altissimū: ista huānitas ascēdet ad summā dignitatem: **S**icut eī iā declaratū ē v̄l̄suit de sp̄sā re **Li. cxv** spectu sp̄sī ī capitulo de amore q̄l̄ et sp̄sō p̄/ sa ascēdit ⁊ nobilitat ppter sp̄sūz cuiven/ tur: q̄uis etiā sit infinita ⁊ pauprima in/ oīs m̄l̄ierēs. si assum̄t a rege p̄ regia: sic nobil⁹ ⁊ magna valde. **G**loria erit de huān/ itate hoīis isti⁹. q̄ erit vnit̄ ⁊ copulata in/ sepabiliter tāq̄ sp̄sā sp̄sō deitati. et ido erit p̄portionata necessario iuxta digni/ tate deitatis tātū q̄ntū fieri poterit. **E**t ad/ hoc ista vniō erit maior multo q̄ sp̄sī et sp̄sō. quia vna p̄sona erit de⁹ ⁊ homo. ⁊ id v̄ ille homo erit infinitus ⁊ plus va/ lebit q̄ om̄es homines cum sint finiti. ⁊ eriam q̄ oīs creature: cū nō sit cōpara/ tio inter finitū ⁊ infinitū. **E**t ideo si v̄s

Ti.cclviii De preciosa morte christi

115

lumus considerare quod mors ei⁹ pl⁹ pondereat q̄ oia peccata. videam⁹ p̄ quanto nollerat q̄ s̄ talē hoīem occidere si esset p̄n̄s et sciret eū tales esse. Ita q̄ si dicereſ alicui: nisi occidas istū hoīem: tōi⁹ mūdus p̄ibit̄ q̄cqd̄ deus nō est. certe nullus faceret h̄ nec debet facere si sciret eū talē esse p̄ oī creatura. M̄seruanda. nec si infinit⁹ numer⁹ mundoruī ei dareſ. Item si erā dicereſ: tu occides illū hoīem: aut oīa peccata mūdi veſtient sup te et imputabunſ tibi. nōne iste diceret q̄ cūtius vellat om̄ia peccata mun̄di sustinere supra se et imputari ei q̄ eū occidere: et ā nō solū mūdi p̄sentis. h̄ oīa que p̄nt fieri in futuro et q̄ ex cogitari posſent. Et nō solū de occidenteſ sed etiā de q̄ liber parua leſione q̄ rangeret ip̄m. p̄ q̄n̄to etiā aliq̄s nō debet modicū ledere p̄ ſonā regis vel impatoris. Unū ḡl̄ esſet h̄ q̄ alioſ horreter plus vnu p̄ctm̄ in leſione huī homis q̄ om̄ia alia que p̄nt ex cogitari. quia leſio iſtius p̄ſone multo magis excedit ſine cōparatione om̄is creaſuras.

Mors Ecce igiſ maniſtissimū eſt: q̄ nulla q̄n̄t̄ p̄titas: magnitudo ſeu multitudi no p̄tōruī oīor oī. extra pſonā huīus homis poteſt nec vaſt̄ p̄ctis letcōparari violationi et deſtructiōi vite corporalis talis homis. Quanum ḡ bonum eſt illud: cui⁹ deſtructio eſt tam mala: Si enī excedit om̄ie bonū creaſum. q̄ mala eſteiſ deſtructio ergo vita illī hominiſ plus eſt bonū et maius bonū ſine cōparatione: h̄ illa peccata ſini mala. que q̄dem peccata ſua in terfeſcio ſine eſt maſtione ſuperat. Unū ſi interfeſcio illī hoīis ſuperat omnē multitudinē peccatoꝝ que cogitari poſſunt etra pſonā ei⁹. et ſi peccata et criminā tantū ſunt odibilia q̄ntū ſunt mala. et vita illius hoīis tantū ſit amabilis q̄ntum eſt bona. ſequiſ q̄ vita illius homis plus eſt amabilis et magis bona: q̄ om̄ia peccata ſint odibilia et mala. Ergo tantū bonū tam amabile ſicut eſt vita illius homis q̄ precioſior eſt q̄ om̄e q̄d̄ ē circa deū. nō eſt ſufficiens ad ſoluendū q̄d̄ debet p̄ peccatoꝝ et offendoſ totū mūdū: ſuperat om̄ie debitoꝝ quod debet peccatoꝝ p̄ ſatiſfactione. Imo pl⁹ ponderat in infinitū. Ecce igiſ quod vita illī homis vincit om̄ia criminā: om̄es offendoſ

ſas et oīe culpas ſi detur p̄ illis. Ergo dare vitā eſt accipe mortē. ſicut datio huīus vite p̄ualet et preponderat iu bonitate plus q̄ oīa peccata hoīm in malo. ita acceſtio mortis. Ergo ſi ille hoī quē querimus det vitā tuā morti ſponde ad honorem dei. p̄ ſatiſfactione totius huāne natu‐re. nōne ſatiſfaciet et ſoluet p̄ oīb̄ hoīb̄. Et ſatiſfactione eſt maior in infinitū q̄ dñe debitoꝝ q̄d̄ debet oīe hoīeſ. Patet q̄ quod mors illī hoīs q̄ eſt neceſſariuſ p̄ ſatiſfactione totū humane nature p̄ualet et magis ponderat q̄b̄ multitudi et magnitudo oīm offendoꝝ et peccatoꝝ.

Qualiter ipa mors deleaf et ſupet peccata occidentiū talement hoīem.

Titulus.cclvii.

Et quoniam dictū eſt q̄ mors illī hominiſ qui eſt deus et homo: ſuperabit om̄ia peccata et criminā hoīmū. ſed dubiuī eſt quod poterit delere et ſuperare peccata illorū q̄ occident eum. Quoniam ſi tam malū eſt occidere eū: q̄n̄tum bona eſt vita eī. quod poterit mors eius ſupare et delere peccata et criminā illo‐rū q̄ eū occident: q̄z apparet q̄ tantū ma‐lū ſit p̄ctm̄ eoꝝ q̄ occident eū: q̄ntum vita eius eſt bona. Ergo quod mors eius poterit ſatiſfacere p̄ peccato eoꝝ q̄ eum occidunt: Ut ſi poterit delere p̄ctm̄ alicui⁹ illoꝝ et ſatiſfacere p̄ illo. oportet enī q̄ ſatiſfactione ſit tanta q̄ deleaf om̄ia peccata.

Mors Dic poſſum⁹ dupliſter reſpōdere. Pri‐mo q̄ nullus ſcienter occideret illuz ſi talement eum cognoſceret ſez deum et hoīem. ideo ſi occidunt eū: ignoranter occidunt. quare ſequitur q̄ peccatum eorū non eſt ita malum: ſicut vita eius ſuit bona. quia ignorantia diminet peccatum illud: ut nō ſit ita infinitū. Unde quando dicuī ſuit q̄tantū mala ſuit deſtructio eius: q̄ntum vita eius bona. tunc non penſauim⁹ q̄ interfeſcio ſeu occiſio eius facta eſt iſgnoranter: ſed quaſi ſcienter fieret. q̄ nunq̄ aliquis poterit nec velle ſcienter face‐re. Secundo respondere poſſum⁹ q̄ me deſtitutum et bonum quod faciet ille homo q̄ mortis eſt deus: eſt duobus modis infinitū. Primo ex parte facientis. quia eſt pſona plicet in infinita. ſecondo ex parte dei acceptantis. quia finitum

Titulus.cclix

omne meritū deo acceptabile est infinitū: sicut demeritū infinitū. Et sic datio vite erit infinita ex parte dantis et ex parte acceptantis. sed omne peccatum quodcumque possit facere creatura est finitum ex parte facientis: sed solū infinitum ex parte illius contra quem est sc̄ ex parte dei. Et sic mors illius hominis potest delere omnia peccata fieri possibilia per creaturā: et per illis satisfacere. et ultra supabit in infinitum.

De circūstantiis et conditionib⁹ quas habebit illa preciosa mors: et que puenctores erunt ei.

Titulus.cclx.

Et quoniam illa p̄ciosissima mors et infiniti valoris illius p̄ciosissimi et benignissimi et p̄fissimi hominis quod indigem⁹ est necessaria toti humane nature per satisfactione. et in ipsa pendet tota restauratio et totū bonū hominum. id video mus quod circūstantias habebit: et que rationes ei puenctent. Et quoniam illa mors erit satisfactione totius nature humane et totū bonum et totū meritū. id illi morti cōuenit ut habeat omnes p̄ditioes per quod poterit esse magis meritoria et satisfactiua ac magis accepta. et per quod poterit declarari maior bona voluntas: bonū cor et intimus affectus cordis hominis illius moriētis. Unū oportet quod talis mors ut dictū est sit voluntarie accepta ac sponte. quod aliter nihil p̄ficeret. Et id oportet quod ille benignissimus homo Christi sit vero velit suscipere et sustinere mortē libēter et lūtarīa. sponte: et cum bona voluntate. et id habebit maximū amorē et maximā charitatē ac ardētissimā et exquisitā pietatē erga naturā humānā p̄ditā ut solueat. Et id solū valet sustinere et recipere mortē. Imo per talem modū et talē formā in quo talis mors sua erit magis meritoria et magis satisfactoria. magis utilis et cōmodosa p̄ humana natura. et quod etiā cōueniat sue p̄fissime voluntati et charitati ardentissime. Et id quod ille homo recipiet mortē non inuitus nec ignorans per mors ter. Imo ipso sciente p̄mittente et volente. id Christi sit datus talis mors oportet ut sit deliberata et oratione liberata dinata per ipsūmet: et non fieri cum casu fortui et electa. sed ipsemet eligat voluntarie talē mortē qualē voluerit. et nihil fiat in sua morte contra suā voluntatē. Et quod quanto mors erit

cū maiori pena magis crudelis et dolorosa ac magis ignominiosa et turpis opprobriosa ac derisoria si sit voluntarie assumpta. tanto erit magis meritoria et satissa-
ctoria: et cōmodosior humane nature: ac magis acceptabilis deo. ideo certe puenet et amori ardētissimo et pietati illius p̄fissimi hominis: ut non solū velit sustinere mortē. Imo talē mortē sicut dictū est. quod hoc erit maius bonū quod potest facere. Et ideo cōuenit sue maxime bonitati ut faciat tantū bonū: quo non poterit esse maius nec meius: nec excogitari. Unū ille homo p̄fissimus erit persona infinita: et id cōuenit ei facere tantū bonū: ut sua mors p̄ciosissima superet et excedat oīa p̄tā: et ut non possit magis supare ut habeat omne meritū. Et id puenet quod omnes p̄ditioes et omnes circūstantiae quod poterit reddere illā mortē difficillimā: penalissimā per omnē modū atrocissimam et crudelissimā: dolorosissimā ac ignominiosissimā sint in illa morte seu comitemētā. Et ideo cōuenit quod fiat in loco publico et solenni et non in occulto: de die non ob loco p̄cepte. et sic de alijs circūstantiis. et oportebit blico quod genitū mortis sit turpissimum et ignominiosissimum. Quod autē poterit fieri ista faciliter possumus cognoscere si consideremus illos per quod talis mors fieri. quoniam oportet quod sint inimici sui maximū. Unū iā dictū est Titulus cclvi quod ille p̄mus angelus sc̄ diabolus erit in iudei capitalis istius hominis: et habebit odio in summo. et ideo tractabit mortem suā. et inflamabit aliquos homines ad summū odium istius per summā inimiciziam. Et id illi homines qui erunt inimici sui non solū desiderabunt ipsum occidere. Imo etiā inferire mortem turpissimā et amarissimā. et talē quod dicta est. Et multū bñ puenit ipso cōtulit talis mors. quod inimici ei multū deside petebant. rabuit ei inferre talem mortē ut dictū est. mori in tempore cum gaudio et bona voluntate suscepit eam. et sic eoz desideriū et voluntas in hoc concordant. sed in isto non erit similis voluntas. quod ipi mala et pessima voluntate et peruersa intentione inflammat eum occidens. sed ipse bona voluntate et inimico cordis affectus ppter saluationē totius humanae nature ad honorem dei: et ad offensam placandas mortē libenter sustinebit.